

NL

NL

NL

EUROPESE COMMISSIE

Brussel, 28.1.2010
COM(2010)19 definitief

2010/0012 (NLE)

Voorstel voor een

BESLUIT VAN DE RAAD

van [...]

**tot verlenging van de looptijd van en aanpassing van de maatregelen vastgesteld bij
Besluit 2002/148/EG houdende afsluiting van het overleg met Zimbabwe krachtens
artikel 96 van de ACS-EG-partnerschapsovereenkomst**

TOELICHTING

- (1) Op 18 februari 2002 besloot de Raad van de Europese Unie “passende maatregelen” tegen Zimbabwe te nemen¹ in aansluiting op het overleg op grond van artikel 96 van de ACS-EG-partnerschapsovereenkomst². Deze maatregelen omvatten opschorting van begrotingssteun en steun voor projecten en opschorting van de ondertekening van het negende nationaal indicatief programma van het EOF, maar hielden uitdrukkelijk geen gevolgen in voor de bijdragen aan humanitaire maatregelen en projecten voor directe steun aan de bevolking, in het bijzonder in de sociale sector en inzake democratisering, mensenrechten en de rechtsstaat. De maatregelen omvatten ook de schorsing van artikel 12 van bijlage 2 bij de ACS-EG-partnerschapsovereenkomst betreffende lopende betalingen en kapitaalverkeer, voor zover nodig voor de toepassing van aanvullende restrictieve maatregelen en in het bijzonder de bevrozing van fondsen.
- (2) Als reden voor de vaststelling van deze maatregelen werden de ernstige schendingen van de mensenrechten en van de vrijheid van meningsuiting, vereniging en vreedzame vergadering opgegeven. Een andere aanleiding waren de pogingen van de regering van Zimbabwe om vrije en eerlijke verkiezingen te dwarsbomen, met name door internationale verkiezingswaarnemers en de pers te weren.
- (3) Krachtens artikel 2, derde alinea, van het besluit van 18 februari 2002 zouden de maatregelen van toepassing zijn gedurende twaalf maanden, maar worden ingetrokken zodra er een klimaat zou zijn ontstaan waarin de mensenrechten, de democratische beginselen en de rechtsstaat worden geëerbiedigd.
- (4) Bij zeven gelegenheden, namelijk op 18 februari 2003³, 19 februari 2004⁴, 17 februari 2005⁵, 14 februari 2006⁶, 19 februari 2007⁷, 18 februari 2008⁸ en 20 februari 2009⁹, concludeerde de Raad dat de in artikel 9 van de ACS-EG-partnerschapsovereenkomst genoemde essentiële elementen nog steeds door de regering van Zimbabwe werden geschonden en dat de mensenrechten, de democratische beginselen en de rechtsstaat onder de geldende omstandigheden niet werden geëerbiedigd. De Raad besloot bijgevolg de maatregelen tegen Zimbabwe telkens met twaalf maanden te verlengen.
- (5) In september 2008 werd een algemeen politiek akkoord gesloten, waarbij de drie belangrijkste politieke partijen (ZANU PF, MDC-T, MDC-M) afspraken de macht te

¹ PB L 50 van 21.2.2002, blz. 64.

² Het overleg op grond van artikel 96 werd geopend om tot overeenstemming te komen over maatregelen die de regering van Zimbabwe moest nemen om de situatie recht te zetten, met name op vijf punten: de overheid mag niet langer politiek geweld dulden; er moeten onverwijld internationale partners worden uitgenodigd die zonder enige beperkingen de komende verkiezingen moeten ondersteunen en voor verkiezingswaarneming moeten zorgen; de vrijheid van de massamedia moet worden beschermd; de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht en de naleving van rechterlijke uitspraken moeten worden gegarandeerd; en de illegale bezetting van eigendommen moet worden beëindigd.

³ PB L 46 van 20.2.2003, blz. 25.

⁴ PB L 50 van 20.2.2004, blz. 60.

⁵ PB L 48 van 19.2.2005, blz. 28.

⁶ PB L 48 van 18.2.2006, blz. 26.

⁷ PB L 53 van 22.2.2007, blz. 23.

⁸ PB L 51 van 26.2.2008, blz. 19.

⁹ PB L 49 van 20.2.2009, blz. 15.

delen. In maart 2008 volgden verkiezingen, waarna in februari 2009 een regering van nationale eenheid werd geïnstalleerd. Dit betekende een aanzienlijke stap vooruit op weg naar een duurzame oplossing voor de crisis in Zimbabwe en een kans om opnieuw een constructieve relatie tussen de EU en Zimbabwe tot stand te brengen.

- (6) De EU staat volledig achter de regering van nationale eenheid en het algemeen politiek akkoord, dat het enige politieke kader vormt dat het land weer tot een democratie kan maken. Het algemeen politiek akkoord bevat een pakket hervormingen waarmee de punten waarover de EU bezorgd is worden aangepakt op het gebied van de mensenrechten, de rechtsstaat en de democratische beginselen, zoals de opstelling van een nieuwe grondwet, een audit van het grondbezit, een proces van nationaal herstel, de onafhankelijkheid van de media, eerbiediging van de rechtsstaat en de mensenrechten. Als dit pakket wordt uitgevoerd, kan de betrokkenheid van de EU bij Zimbabwe weer op het oude niveau worden gebracht.
- (7) Op verzoek van de Zimbabwaanse regering vond op 18-19 juni 2009 een ministeriële trojka plaats. De Zimbabwaanse delegatie in Brussel werd geleid door premier Morgan Tsvangirai. De dialoog op grond van artikel 8 die toen werd geopend, werd gevolgd door een bezoek van de EU-trojka aan Zimbabwe op 12-13 september.
- (8) De partijen kwamen overeen om in het kader van de dialoog gezamenlijke draaiboeken op te stellen met enerzijds een gedetailleerd actieplan voor de wijze waarop de regering van Zimbabwe het algemeen politiek akkoord zal uitvoeren, waaraan alle regeringspartijen geacht worden bij te dragen, en anderzijds een draaiboek van de EU voor de normalisering van de betrekkingen tussen de EU en Zimbabwe. Dit EU-draaiboek omvat ook de opheffing te zijner tijd van de passende maatregelen krachtens artikel 96. Wanneer de betrekkingen worden genormaliseerd, kan ook het gemeenschappelijk standpunt in het kader van het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid worden herzien.
- (9) In de tussentijd heeft de Europese Commissie een aanpak voor de korte termijn ontwikkeld om de stabilisering van de inclusieve regering en het hervormingsprogramma te ondersteunen.
- (10) Sinds februari 2009 heeft de regering van Zimbabwe een aantal belangrijke en effectieve maatregelen getroffen om het land economisch en sociaal te stabiliseren. Er is echter onvoldoende gedaan om ervoor te zorgen dat het algemeen politiek akkoord volledig wordt uitgevoerd. Daarnaast heeft de MDC-T zich in oktober 2009 teruggetrokken uit de regering vanwege het uitstel van het overleg tussen de politieke partijen en de toename van het politieke geweld, met name tegen aanhangers van de MDC en mensenrechtenactivisten. Dit heeft geleid tot een constitutionele crisis.
- (11) De Ontwikkelingsgemeenschap van Zuidelijk Afrika (SADC) heeft haar bemiddelingsinspanningen geïntensiveerd en president Zuma van Zuid-Afrika heeft een nieuw Zuid-Afrikaans facilitatieteam benoemd om de besprekingen tussen de partijen weer op gang te brengen en de uitvoering van het algemeen politiek akkoord te evalueren. De constitutionele crisis werd bezworen en de basis werd gelegd voor hervatting van de dialoog tussen de politieke partijen met het oog op de uitvoering van het algemeen politiek akkoord.

- (12) Rekening houdend met de hierboven beschreven feiten en overeenkomstig het proces zoals beschreven in artikel 8 inzake de politieke dialoog, stelt de Commissie daarom voor dat de Raad Besluit 2002/148/EG nogmaals met twaalf maanden verlengt tot 19 februari 2011 en het aanpast aan de oprichting van de regering van nationale eenheid en de uitvoering van de hervormingsprogramma's.
- (13) De Commissie stelt voor om de regering van Zimbabwe in kennis te stellen van de verlenging van de passende maatregelen door middel van een brief aan president Mugabe en een kopie aan de twee andere belangrijkste leiders van de regering van nationale eenheid, premier Tsvangirai en vicepremier Mutambara.
- (14) Daarnaast stelt de Commissie voor te verwijzen naar tijdelijke steun voor de uitvoering van het algemeen politiek akkoord en het herstelproces van het land.
- (15) Aangezien het voorgestelde besluit alleen betrekking heeft op een beperkte aanpassing van de bestaande maatregelen zonder inhoudelijke wijzigingen, is het niet nodig het overleg met Zimbabwe op grond van artikel 96 van de ACS-EG-partnerschapsovereenkomst te heropenen.
- (16) De EU wil graag de in artikel 8 vastgestelde politieke dialoog met de Zimbabwaanse autoriteiten hervatten om gezamenlijk de draaiboeken te kunnen vaststellen voor de volledige hervatting van de betrekkingen met het land.
- (17) Het besluit moet doorlopend worden getoetst en de maatregelen moeten worden ingetrokken zodra de mensenrechten, de democratische beginselen en de rechtsstaat opnieuw worden geëerbiedigd zoals vastgelegd in de draaiboeken.

Conclusie

In het licht van het voorgaande wordt de Raad verzocht zijn goedkeuring te hechten aan bijgaand voorstel voor een besluit van de Raad tot verlenging van de looptijd en aanpassing van de maatregelen tegen Zimbabwe.

Voorstel voor een

BESLUIT VAN DE RAAD

van [...]

**tot verlenging van de looptijd van en aanpassing van de maatregelen vastgesteld bij
Besluit 2002/148/EG houdende afsluiting van het overleg met Zimbabwe krachtens
artikel 96 van de ACS-EG-partnerschapsovereenkomst**

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 218, lid 2,

Gelet op de ACS-EG-partnerschapsovereenkomst ondertekend in Cotonou op 23 juni 2000¹⁰ en herzien in Luxemburg op 25 juni 2005¹¹,

Gelet op het Intern Akkoord van de vertegenwoordigers van de regeringen van de lidstaten, in het kader van de Raad bijeen, betreffende de te nemen maatregelen en te volgen procedures voor de tenuitvoerlegging van de ACS-EG-partnerschapsovereenkomst¹², en met name op artikel 3,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Bij Besluit 2002/148/EG van de Raad¹³ werd het overleg met de Republiek Zimbabwe krachtens artikel 96, lid 2, onder c), van de ACS-EG-partnerschapsovereenkomst afgesloten en werden de in de bijlage bij dit besluit omschreven passende maatregelen genomen.
- (2) De looptijd van de in artikel 2 van Besluit 2002/148/EG bedoelde maatregelen, die bij artikel 1 van Besluit 2003/112/EG was verlengd tot en met 20 februari 2004¹⁴, bij artikel 1 van Besluit 2004/157/EG tot en met 20 februari 2005¹⁵, bij artikel 1 van Besluit 2005/139/EG tot en met 20 februari 2006¹⁶, bij artikel 1 van Besluit 2006/114/EG tot en met 20 februari 2007¹⁷, bij artikel 1 van Besluit 2007/127/EG tot

¹⁰ PB L 317 van 15.12.2000, blz. 3.

¹¹ PB L 209 van 11.8.2005, blz. 26.

¹² PB L 317 van 15.12.2000, blz. 376.

¹³ PB L 50 van 21.2.2002, blz. 64.

¹⁴ PB L 46 van 20.2.2003, blz. 25.

¹⁵ PB L 50 van 20.2.2004, blz. 60.

¹⁶ PB L 48 van 19.2.2005, blz. 28.

¹⁷ PB L 48 van 18.2.2006, blz. 26.

en met 18 februari 2008¹⁸ en bij artikel 1 van Besluit 2008/158/EG tot en met 19 februari 2009, werd bij Besluit 2009/144/EG opnieuw voor twaalf maanden verlengd tot en met 20 februari 2010¹⁹.

- (3) De installatie van een regering van nationale eenheid moet worden gezien als een kans om opnieuw een constructieve relatie tussen de EU en Zimbabwe tot stand te brengen en de uitvoering van het hervormingsprogramma te ondersteunen.
- (4) Door de recente politieke ontwikkelingen in Zimbabwe en doordat bepaalde belangrijke maatregelen met betrekking tot de essentiële elementen van de ACS-EG-partnerschapsovereenkomst, die ook volledig zijn geïntegreerd in het algemeen politiek akkoord tussen de drie politieke partijen, nog steeds niet adequaat zijn uitgevoerd, worden de essentiële elementen van artikel 9 van de ACS-EG-partnerschapsovereenkomst geschonden en worden de mensenrechten, de democratische beginselen en de rechtsstaat in het huidige klimaat in Zimbabwe niet geëerbiedigd.
- (5) De looptijd van de maatregelen moet derhalve worden verlengd,

HEEFT HET VOLGENDE BESLUIT VASTGESTELD:

Artikel 1

De in de brief in de bijlage genoemde maatregelen worden goedgekeurd als passende maatregelen in de zin van artikel 96, lid 2, onder c), van de ACS-EG-partnerschapsovereenkomst.

Deze maatregelen gelden gedurende twaalf maanden van 21 februari 2010 tot en met 20 februari 2011. De maatregelen zullen doorlopend worden getoetst.

De brief in de bijlage wordt gericht aan president Mugabe van Zimbabwe, met een kopie aan premier Tsvangirai en vicepremier Mutambara.

Artikel 2

Dit besluit is van toepassing met ingang van de dag van zijn bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Gedaan te Brussel,

Voor de Raad
De voorzitter

¹⁸ PB L 53 van 22.2.2007, blz. 23.

¹⁹ PB L 49 van 20.2.2009, blz. 15.

BIJLAGE

BRIEF AAN DE PRESIDENT VAN ZIMBABWE

De Europese Unie hecht het grootste belang aan de bepalingen van artikel 9 van de ACS-EG-partnerschapsovereenkomst. Eerbiediging van de mensenrechten, de democratische instellingen en de rechtsstaat zijn essentiële elementen van de partnerschapsovereenkomst en vormen de grondslag van onze betrekkingen.

Bij brief van 19 februari 2002 heeft de Europese Unie u in kennis gesteld van haar besluit om het overleg krachtens artikel 96 van de ACS-EG-partnerschapsovereenkomst af te sluiten en “passende maatregelen” te nemen in de zin van artikel 96, lid 2, onder c), van de overeenkomst.

In haar brieven van 19 februari 2003, 19 februari 2004, 18 februari 2005, 15 februari 2006, 21 februari 2007, 19 februari 2008 en 20 februari 2009 heeft de Europese Unie u in kennis gesteld van haar beslissing om de “passende maatregelen” niet in te trekken en de looptijd ervan te verlengen tot en met respectievelijk 20 februari 2004, 20 februari 2005, 20 februari 2006, 20 februari 2007, 20 februari 2008, 20 februari 2009 en 20 februari 2010.

De Europese Unie is verheugd over de installatie op 13 februari 2009 van de regering van nationale eenheid op basis van het algemeen politiek akkoord. De EU herhaalt dat zij groot belang hecht aan de politieke dialoog op grond van artikel 8 van de Overeenkomst van Cotonou, die op verzoek van de Zimbabwaanse regering in gang werd gezet tijdens de ministeriële trojka, die op 18-19 juni 2009 in Brussel plaatsvond en aan de overeenstemming die werd bereikt over de toekomstige stappen, onder meer de vaststelling van draaiboeken met wederzijdse verbintenissen. Voor Zimbabwe betreft dit de effectieve uitvoering van het algemeen politiek akkoord en voor de EU de geleidelijke opheffing van de beperkingen en de normalisering van de betrekkingen tussen de EU en Zimbabwe.

De Europese Unie steunt de inspanningen die de regering van Zimbabwe momenteel levert om het algemeen politiek akkoord uit te voeren en verheugt zich over de door Zuid-Afrika in gang gezette intensivering van de regionale diplomatie ter ondersteuning van de hervormingen, maar betreurt het gebrek aan vooruitgang met betrekking tot de politieke dialoog op grond van artikel 8. We blijven echter geloven dat aanzienlijke vorderingen met betrekking tot de uitvoering van het algemeen politiek akkoord niet alleen cruciaal, maar ook mogelijk en realistisch zijn, zoals ook werd benadrukt in uw overleg met de SADC.

Gezien het bovenstaande heeft de Europese Unie besloten dat de passende maatregelen pas volledig kunnen worden opgeheven wanneer het algemeen politiek akkoord daadwerkelijk ten uitvoer is gelegd. De EU heeft daarom besloten de looptijd van de passende maatregelen van Besluit 2002/148/EG van de Raad te verlengen tot en met 20 februari 2011 en de maatregelen aan te passen aan de stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van het algemeen politiek akkoord sinds februari 2009, met name op economisch gebied. Op dit moment kan geen financiële steun worden verleend via de begroting van de regering. De EU wil de uitvoering van het algemeen politiek akkoord bevorderen en heeft besloten om de punten b) en c) als volgt aan te passen:

- b) De financiële steun voor alle projecten wordt opgeschort behalve voor projecten die rechtstreeks ten goede komen aan de bevolking, met name in de sociale sectoren, *en*

voor projecten ter ondersteuning van de hervormingen van het algemeen politiek akkoord.

- c) Financiering wordt geheroriënteerd op directe steun voor de bevolking, met name in de sociale sectoren, *en ter ondersteuning van het stabilisatieproces van het land, met name voor democratisering, eerbiediging van de mensenrechten en de rechtsstaat.*

Alle andere maatregelen van de bijlage bij Besluit 2002/148/EG van de Raad blijven ongewijzigd van kracht. Het besluit van de Raad kan tussen nu en 20 februari 2011 op elk moment worden herzien.

De Europese Unie zal de stabilisering van de regering van nationale eenheid en haar hervormingsprogramma's blijven ondersteunen door middel van tijdelijke steun voor landbouw en voedselzekerheid, de sociale sectoren, zoals gezondheidszorg en onderwijs, en de uitvoering van het algemeen politiek akkoord.

De Europese Unie herhaalt nogmaals dat zij in de toekomst graag weer wil samenwerken met Zimbabwe en zij is bereid om de in artikel 8 van de partnerschapsovereenkomst van Cotonou bedoelde politieke dialoog nieuw leven in te blazen en te bevorderen. Wij hopen dat op korte termijn voldoende vooruitgang wordt geboekt met betrekking tot de uitvoering van het algemeen politiek akkoord, zodat de samenwerking volledig kan worden hervat.

Met de meeste hoogachting,

Voor de Commissie

Voor de Raad